

Vzájemné vztahy organismů

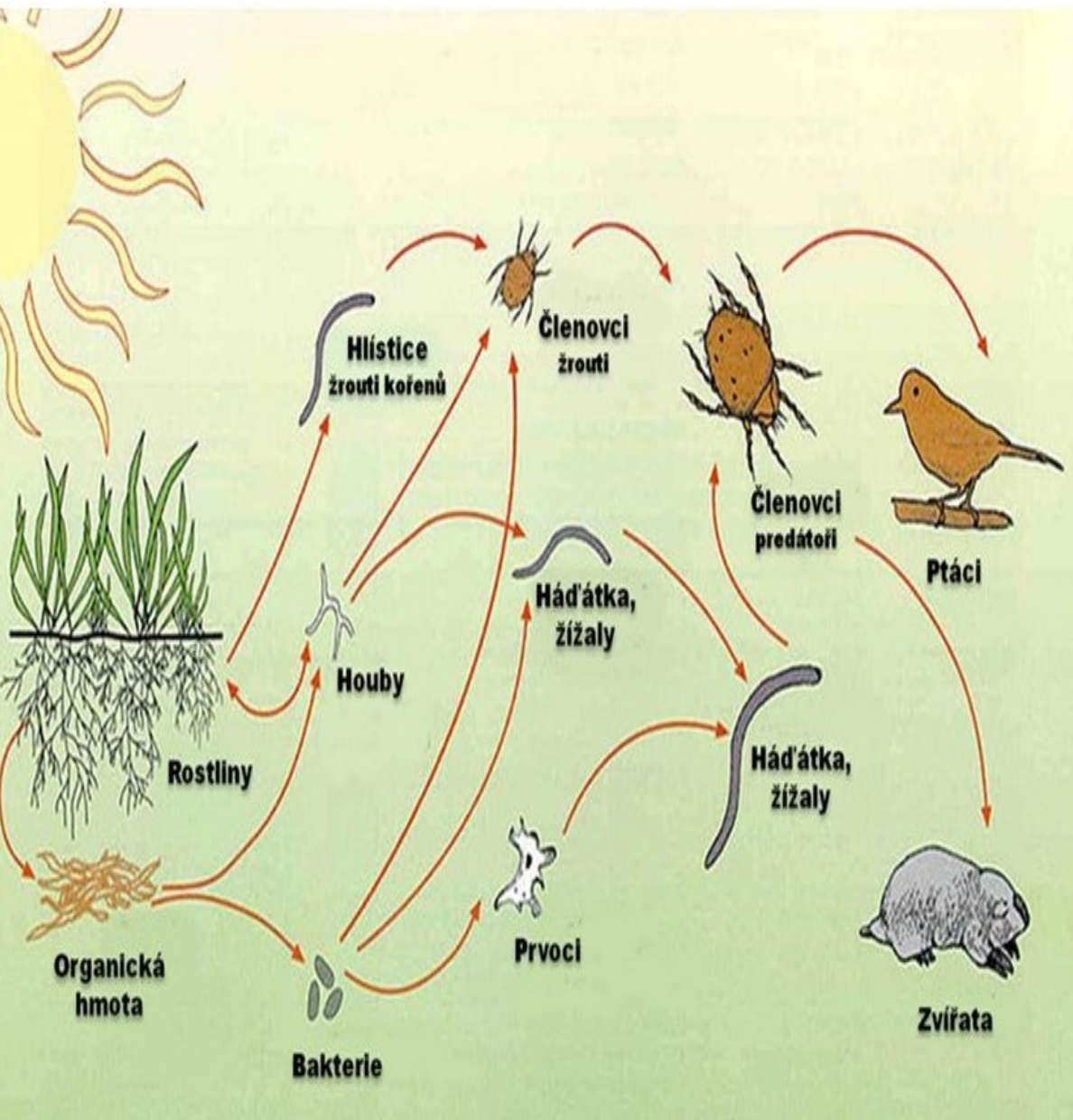
Pojmy: Ekosystém,
Potravní řetězec,
Potravní pyramida,
Producenti a
konzumenti, symbióza a
parazitismus

OPAKOVÁNÍ projevy života

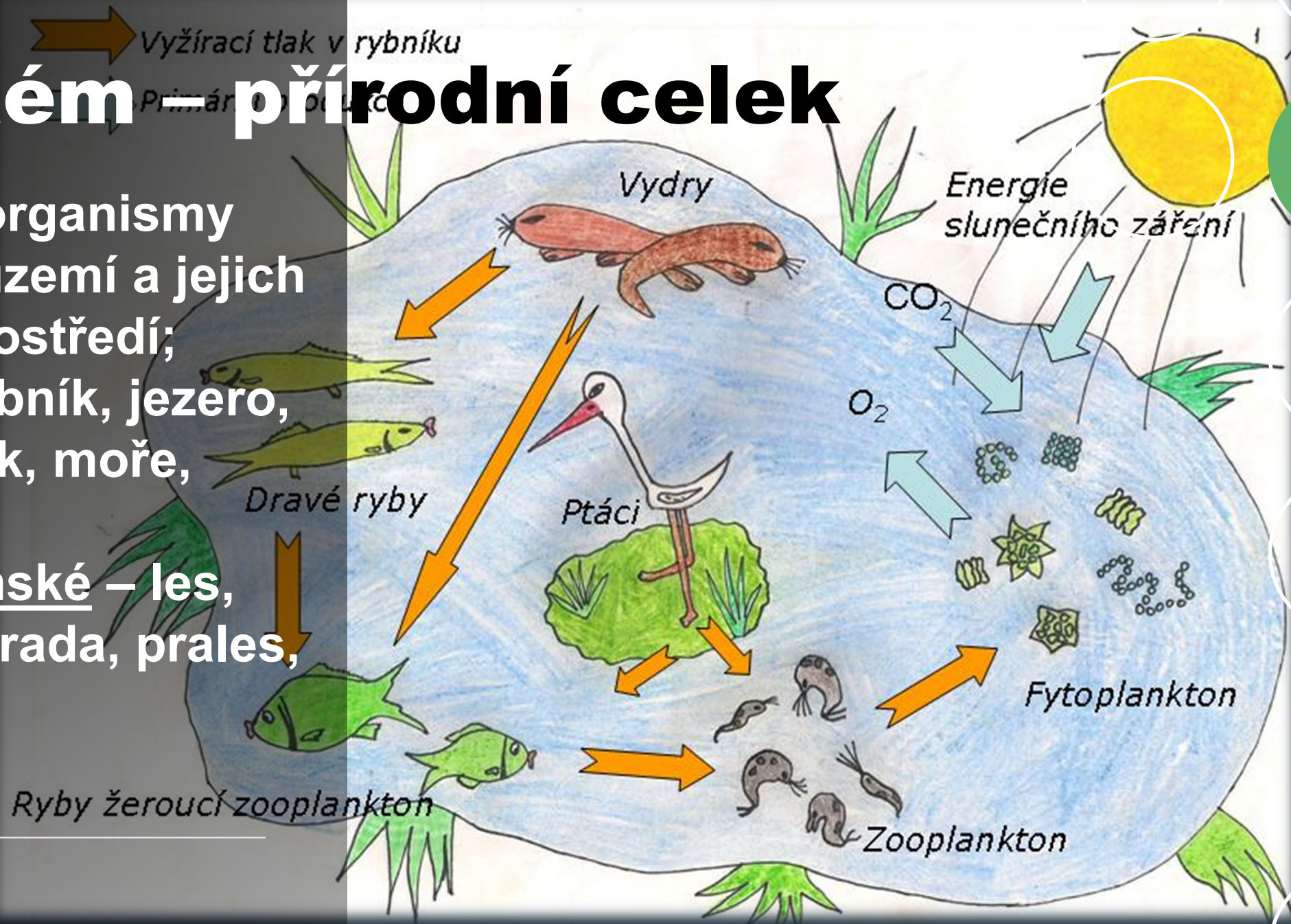

Vztahy mezi živými organismy – potravní vztahy

- Rostliny i živočichové – jsou nerozlučně **spjati**;
- Dělí se o sluneční energii, vodu, vzduch, potravu a Zemi;
- **Potravní vztahy** – jeden organismus za potravu druhému **tzv. potravní řetězec**;
- Základ neustálého oběhu látek v přírodě v **ekosystému**.

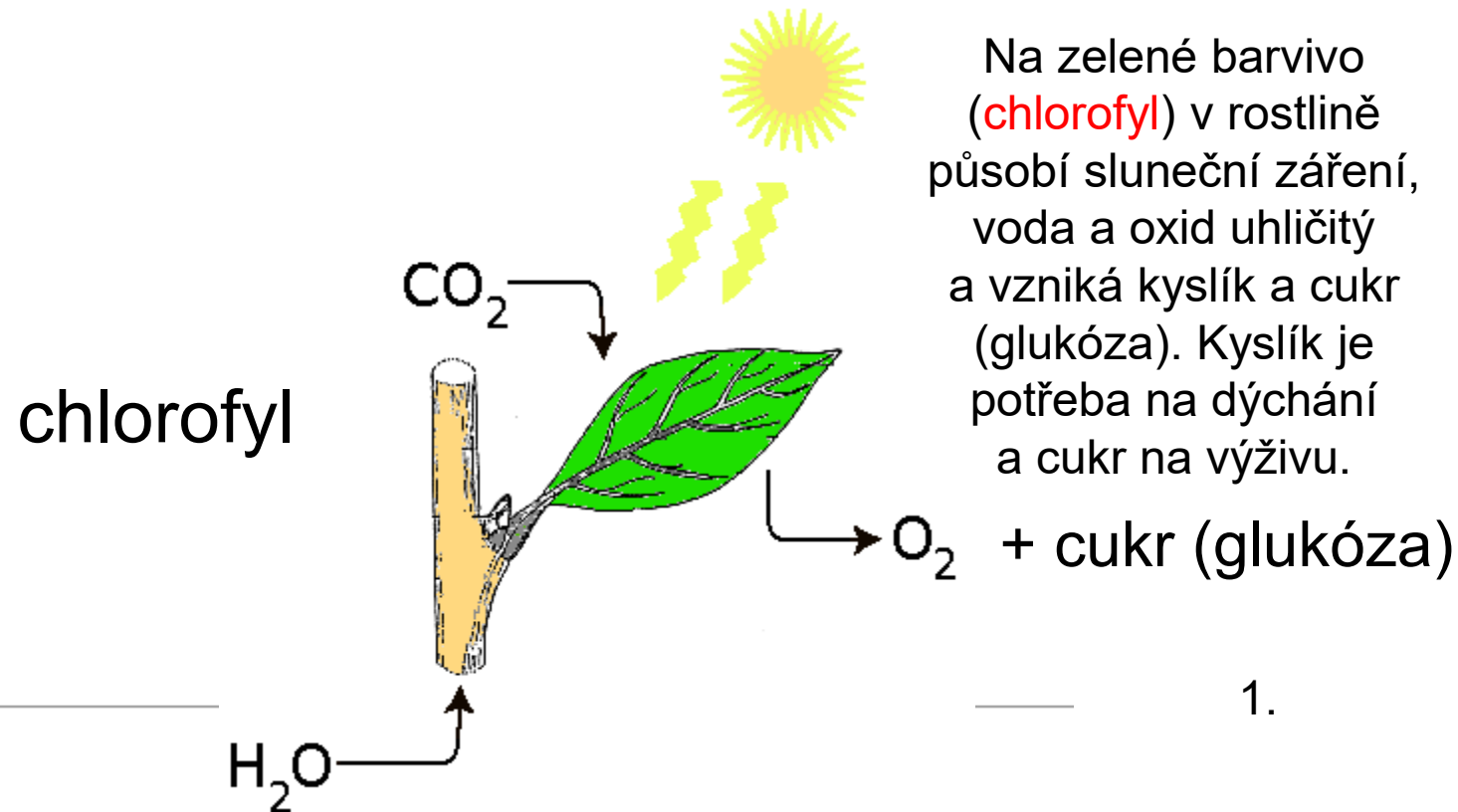
Ekosystém – přírodní celek

- Všechny organismy v daném území a jejich vztah k prostředí;
- Vodní – rybník, jezero, řeka, potok, moře, oceán....
- Suchozemské – les, louka, zahrada, prales, pole ...

Potravní vztahy – PRODUCENTI

- Patří sem hlavně **zelené rostliny**
- Mají schopnost **fotosyntézy**.
- Jsou schopni se živit sami /autotrofní organismy/.

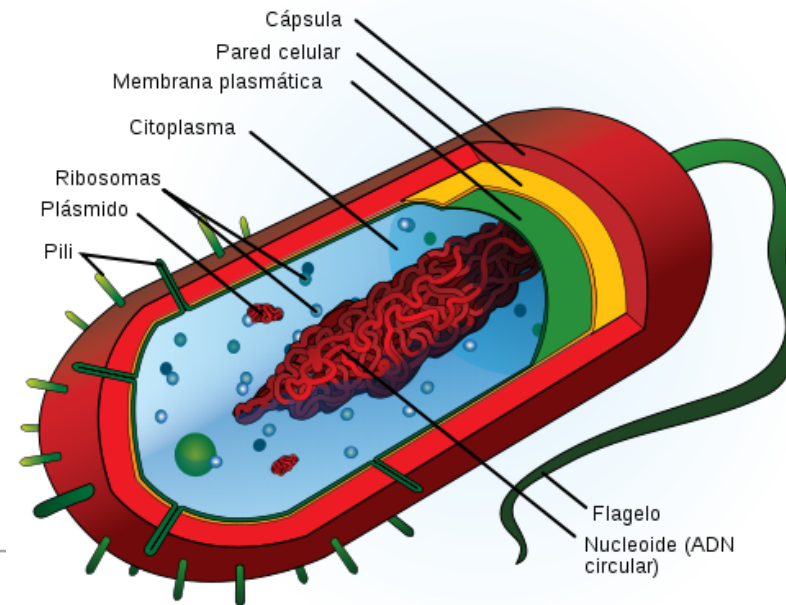
Potravní vztahy – KONZUMENTI

- Patří sem živočichové.
- **Neumějí si vyrábět živiny**, přijímají je v potravě (heterotrofní).
- Požírají rostliny (**býložravci**) nebo jiné živočichy (**masožravci**) nebo obojí (**všežravci**).

Potravní vztahy – DESTRUENTI

- Rozkládají těla uhynulých organismů na jednoduché látky, a tak je vrací **zpět do koloběhu látek** (producenti je čerpají z půdy).
- Jsou to hlavně **houby a bakterie**.

Destruenti (rozkladači) **Mineralizace** **organické hmoty**

uzavírají kruh – vše, co je mrtvé
rozloží – tvoří humus – znovu
využívají producenti.

Houby, plísně, bakterie, kvasinky,
žijící v půdě ...

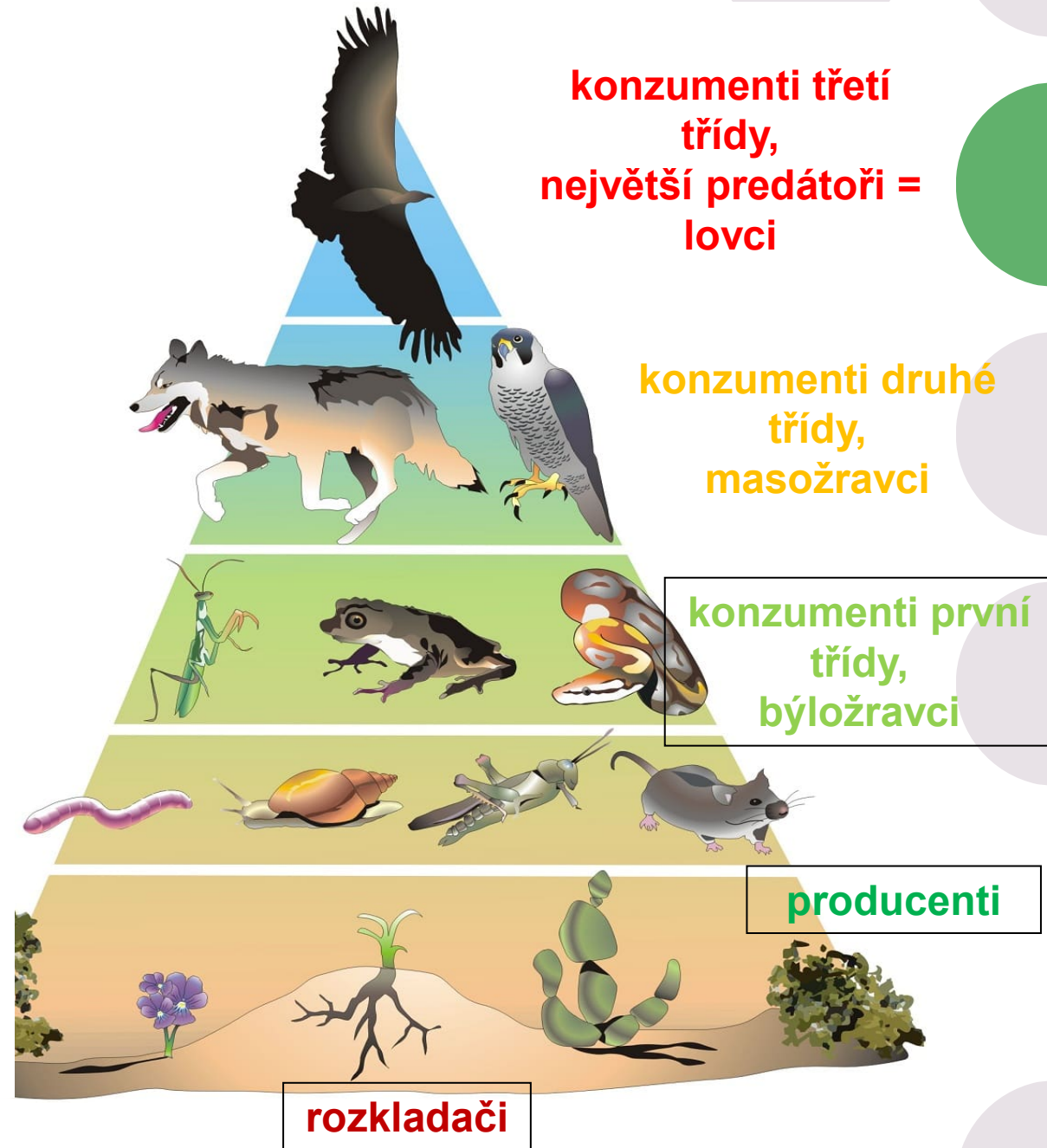

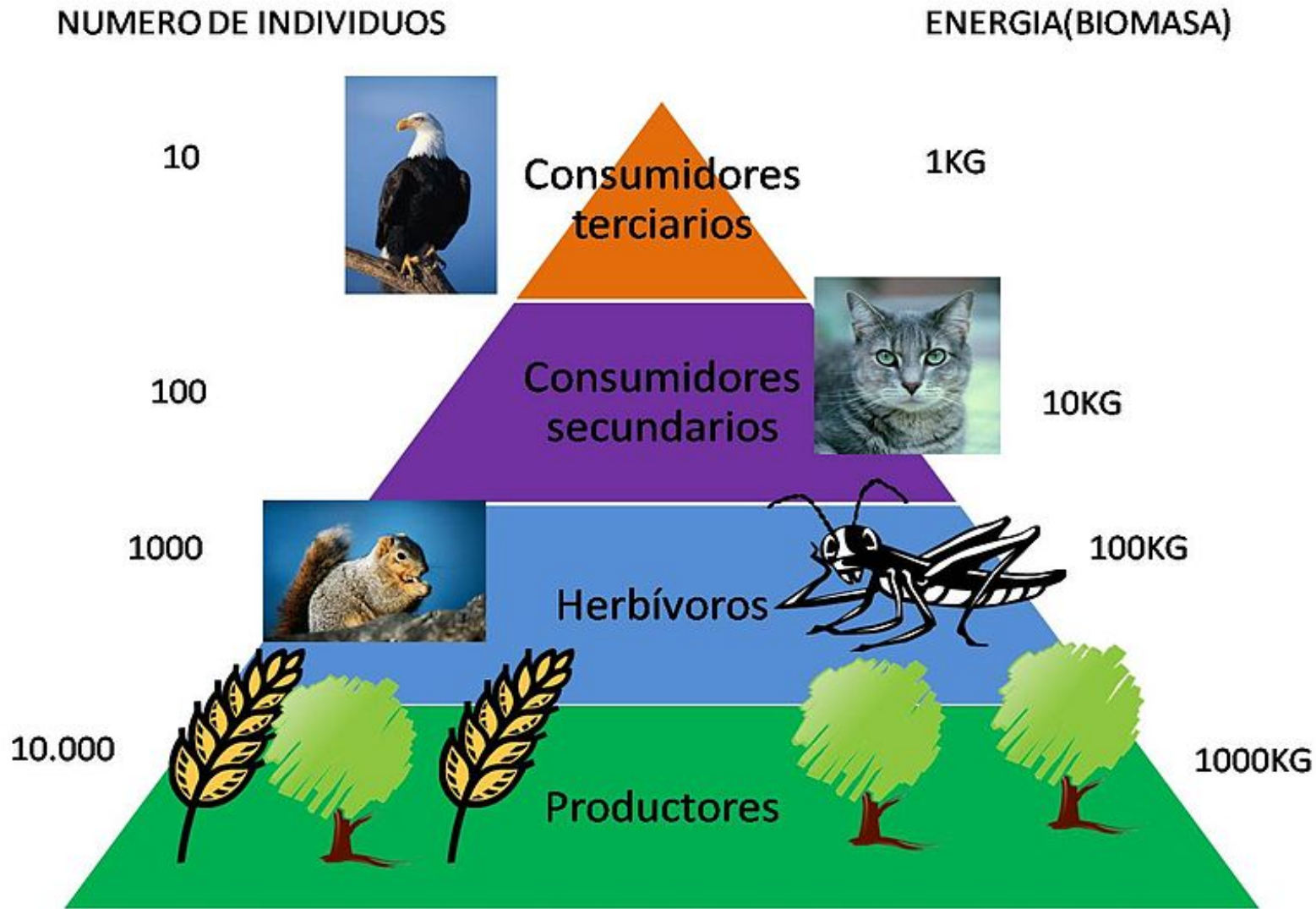

Potravní pyramida

- Na vrcholu pyramidy – **dravci** – masožravci;
- **Konzumenti vyšších řádů** – všežravci a masožravci;
- **Konzumenti 1. Řádu** – býložravci;
- **Konzumenti** – živí se producenty a jinými konzumenty – býložravci, všežravci, masožravci;
- **Producenti** – organismy, které dokáží fotosyntetizovat, produkují biomasu (org. látky) – rostliny.

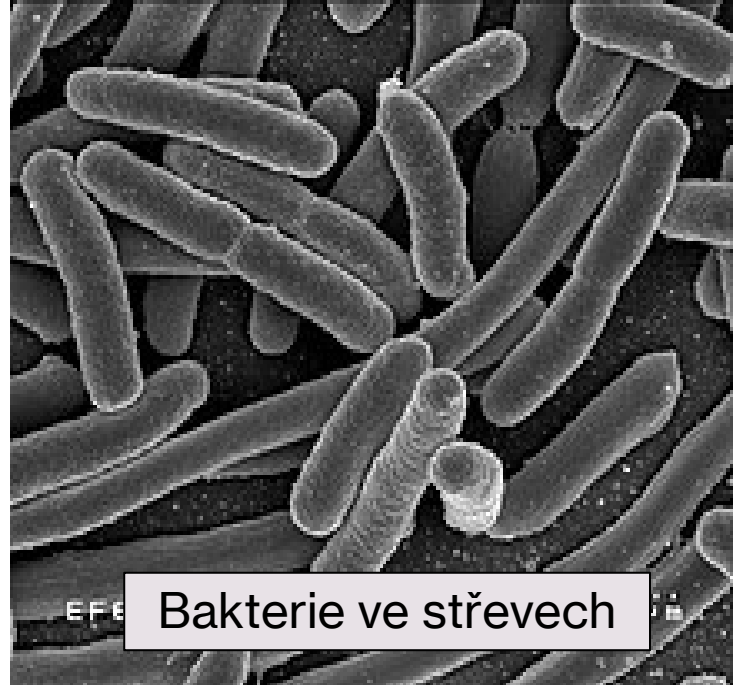
Potravní řetězec a pyramida v rámci Ekosystému

Nejvíce je v přírodě producentů, méně býložravců, ještě méně masožravců, nejméně lovců. Závislost proto vyjadřujeme **potravní pyramidou**.

Lišejník

Bakterie ve střevech

sasanka a klaun

Potravní vztahy **SYMBIÓZA**

Symbióza je výhodné soužití dvou různých organismů, které si navzájem prospívají.

(existují i další pojmy jako mutualismus, komensalismus, parazitismus)

Potravní vztahy – PARAZITISMUS

- Je to nedobrovolné soužití mezi parazitem a hostitelem.
- Parazit (cizopasník) odebírá hostiteli živiny, a tím ho poškozuje.

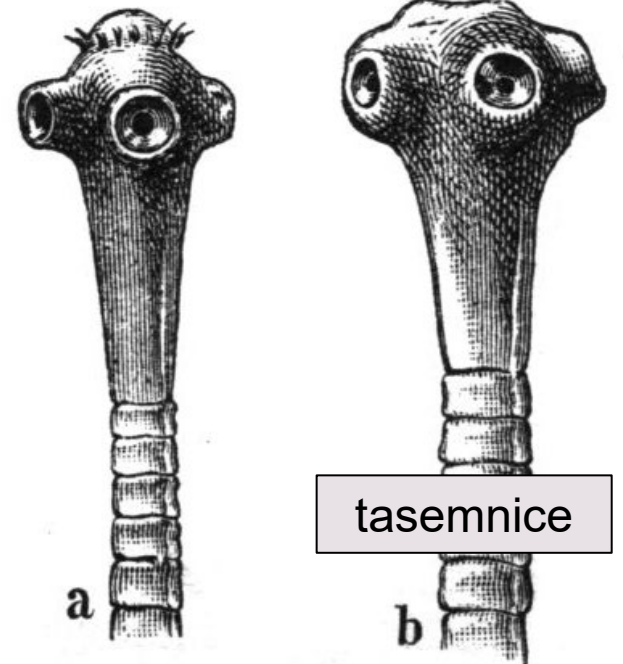
Úkol: Jeden parazit je vnitřní, dva jsou vnější – poznáte jací? Vymyslete další příklad parazitů a rozhodněte, zda jsou vnější nebo vnitřní.

veš

klíště

tasemnice

Potravní vztahy **PREDACE**

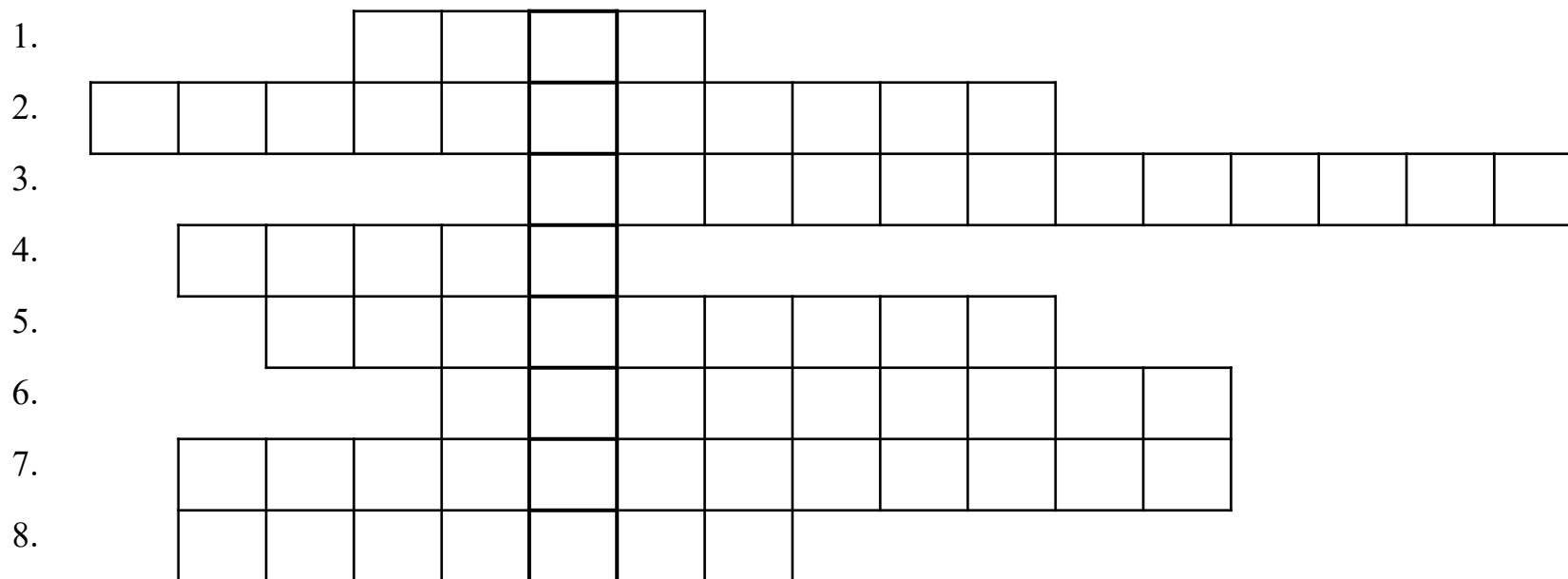
- Predátor (= lovec) loví a požívá kořist.
- Tento vztah je prospěšný pouze pro lovce.

Odkaz na video:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Avicularia_versicolor_hunting.ogg predace pavouka

Opakování – vyluštěte:

1. Nevratný projev života, u rostlin neomezený.
2. Proces, kdy vzniká díky Slunci cukr a kyslík.
3. Výměna látek a energie.
4. Nápadný projev života, ke kterému slouží např. bičík.
5. Schopnost předávat vlastnosti svým potomkům.
6. Organismus, který neumí fotosyntézu, a tak se živí jinými.
7. Vztah mezi organismy, kdy má jen jeden užitek a vysává druhého.
8. Vztah mezi organismy, kdy má jen jeden užitek a loví druhého.

[Kahoot – Potravní vztahy](#)

Opakování – řešení:

1.			R	Ů	S	T													
2.	F	O	T	O	S	Y	N	T	É	Z	A								
3.						M	E	T	A	B	O	L	I	S	M	U	S		
4.		P	O	H	Y	B													
5.			D	Ě	D	I	Č	N	O	S	T								
6.					K	O	N	Z	U	M	E	N	T						
7.		P	A	R	A	Z	I	T	I	S	M	U	S						
8.		P	R	E	D	A	C	E											

Úkol: Vysvětlete tajenku a uveďte příklady.

